

Bilag 1: Nye og ændrede retsgrundlag

Som led i tydeliggørelsen af EU's kompetencer indfører Lissabon-traktaten udtrykkelige retsgrundlag på forskellige områder, hvor EU hidtil har handlet i medfør af mere generelle retsgrundlag. Det bemærkes, at spørgsmålet om overladelse af beføjelser efter grundlovens § 20 behandles i Justitsministeriets redegørelse for visse forfatningsretlige spørgsmål i forbindelse med Danmarks ratifikation af Lissabon-traktaten.

De fleste nye, udtrykkelige retsgrundlag kræver anvendelse af den almindelige eller en særlig lovgivningsprocedure. De væsentligste af disse er opregnet nedenfor:

- Borgerinitiativet, TEU art. 8B, stk. 4 (art. 11, stk. 4): Med Lissabon-traktaten får EU-borgere som en nyskabelse mulighed for at opfordre Kommissionen til at fremlægge forslag til retsakter. Der skal være tale om en opfordring fra mindst en million borgere, der kommer fra et vist minimumsantal medlemslande. De nærmere betingelser fastsættes ved forordning vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet efter den almindelige lovgivningsprocedure.
- Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, TEUF art. 16 (art. 14): Der indføres en bestemmelse om, at der ved forordning kan fastsættes visse principper og vilkår for medlemslandenes levering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse. Medlemslandenes kompetence til at levere, udlægge og finansiere sådanne tjenesteydelser anfægtes ikke herved. Den almindelige lovgivningsprocedure finder anvendelse.
- Beskyttelse af personoplysninger, TEUF art. 16B (art. 16): Der kan vedtages regler for behandling og udveksling af personoplysninger i EU's institutioner mv. samt mellem medlemslandene under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af EU-retten. Den almindelige lovgivningsprocedure finder anvendelse. Bestemmelsen gælder ikke for vedtagelsen af regler vedr. medlemslandenes behandling af personoplysninger under udøvelsen af FUSP-aktiviteter. En særskilt hjemmel for vedtagelse af regler herom er indsat i TEU art. 25a (art. 39).
- Diplomatisk og konsulær beskyttelse af unionsborgere i tredjelande, TEUF art. 20 (art. 23): EU kan vedtage direktiver om koordinations- og samarbejdsforanstaltninger, der er nødvendige for lettere at yde diplomatisk og konsulær beskyttelse til unionsborgere i tredjelande. En særlig lovgivningsprocedure finder anvendelse.
- Ramme for indgreb mod kapitalbevægelser (indefrysning), TEUF art. 61H (art. 75): Der indføjes et nyt, udtrykkeligt retsgrundlag for vedtagelsen af en ramme for administrative indgreb mod kapitalbevægelser, f.eks. indefrysning, med henblik på forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme eller lignende. Den pågældende ramme skal indeholde bestemmelser om retsgarantier for de omfattede. Den almindelige lovgivningsprocedure finder anvendelse.
- Pas mv., regler med henblik på fri bevægelighed, TEUF art. 62, stk. 3 (art. 77, stk. 3): Der kan vedtages foranstaltninger vedrørende pas, identitetskort mv. med henblik på at sikre den fri bevægelighed for unionsborgere mellem medlemslandene. En særlig lovgivningsprocedure finder anvendelse.
- Integration af tredjelandsborgere, TEUF 63a, stk.4 (art. 79, stk. 4): EU kan vedtage foranstaltninger, der støtter medlemslandenes indsats med henblik på at fremme integration af tredjelandsborgere, der opholder sig lovligt på deres område. Foranstaltningerne indebærer ikke harmonisering af medlemslandenes lovgivning. Den almindelige lovgivningsprocedure finder anvendelse.
- Straffeprocessuel harmonisering, TEUF art. 69A, stk 2, litra d (art. 82, stk. 2, litra d): EU kan som i dag harmonisere visse straffeprocessuelle regler, bl.a. hvis det er nødvendigt for at lette den gensidige anerkendelse af domme og retsafgørelser. Reglerne er begrænset til at angå visse nærmere angivne elementer inden for strafferetsplejen. Det nye, udtrykkelige retsgrundlag giver mulighed for med enstemighed i Rådet og efter Europa-Parlamentets godkendelse at udvide disse elementer. Retsgrundlaget ledsages af en såkaldt nødbremse samt en særlig adgang for medlemslandene til at iværksætte et forstærket samarbejde. Den